

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce **M. K.**, zast. JUDr. Zdeňkem Kovářem, advokátem se sídlem Jaromírova č. p. 180/60, Praha 2, proti žalovanému **Zeměměřickému a katastrálnímu inspektorátu v Pardubicích**, Čechovo nábřeží 1791, Pardubice, o opravu chyby v katastrálním operátu, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 9. 6. 2005, č. j. 52 Ca 17/2005 – 97,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 9. 6. 2005, č. j. 52 Ca 17/2005 – 97 **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Usnesením ze dne 18. 12. 2003, č. j. 52 Ca 46/2003 – 52 Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích (dále krajský soud) odmítl žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 10. 2003, č. j. O-58/238/2003 s odůvodněním, že žalobce napadl rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci, která nepatří do pravomoci krajského soudu ve správním soudnictví, ale jedná se o řízení ve věci o níž má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení.

Proti usnesení krajského soudu podal kasační stížnost žalobce o níž rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 28. 2. 2005, č. j. 5 As 21/2004 - 81 tak, že napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení se závazným právním názorem, že je-li podána žaloba proti rozhodnutí správního orgánu o opravě údajů v katastrálním operátu podle § 8 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), je věcně příslušný rozhodnout o ní soud ve správním soudnictví. Nejvyšší správní soud přitom odkázal na usnesení zvláštního senátu Nejvyššího správního soudu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů ze dne 2. 9. 2004, č. j. Konf 62/2003 – 15.

Krajský soud následným usnesením ze dne 9. 6. 2005, č. j. 52 Ca 17/2005 – 97, opět žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 10. 2003, č. j. O-58/238/2003 odmítl. Připustil sice, že věc patří do pravomoci správního soudnictví, ale dále zkoumal, zda jde o žalobu přípustnou ve smyslu § 65 odst. 1 a § 70 písm. a/ s. ř. s. Ze vzájemného vztahu těchto ustanovení dovodil, že v daném případě zde takové rozhodnutí není. I když žaloba brojí proti rozhodnutí majícímu jeho formální znaky, materiálně je pod legislativní zkratku „rozhodnutí“ podřadit nelze. Rozhodnutí o opravě chyb v katastrálním operátu má pouze evidenční účinky a slouží k uvedení údajů v katastru do souladu s listinami založenými ve sbírce listin. Rozhodováním se neupravují ani vlastnické ani jiné vztahy k nemovitostem, a tudíž se jím nezakládají, nemění, neruší ani závazně neurčují žádná práva a povinnosti. Rozhodnutí o zamítnutí návrhu na provedení opravy má charakter procesního rozhodnutí, a i když taková rozhodnutí obecně ze správního přezkumu vyloučena nejsou, je vyloučeno, aby byl zkoumán proces tam, kde přezkumu nepodléhá konečné rozhodnutí. Z těchto důvodů žalobu usnesením podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl.

Proti usnesení krajského soudu podal kasační stížnost žalobce- nyní stěžovatel (§ 105 odst. 1 s. ř. s.) a domáhal se jí zrušení napadeného usnesení a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení. Nesouhlasil s právními závěry krajského soudu a tvrdil, že soud by měl při rozhodování o hmotněprávní povaze rozhodnutí o opravě chyby přihlížet ke skutkovým okolnostem jednotlivých případů. Poukázal na svůj případ, jehož počátek spadá do roku 1995, kdy mu Katastrální úřad v Jičíně oznámil, že opravil údaje katastru a namísto něj znovu zapsal předchozího vlastníka Město Jičín, od kterého objekt koupil. Touto opravou chyby přišel stěžovatel fakticky o veškerý majetek, bez ohledu na to, že podle současné judikatury by neměla mít oprava chyby na jeho vlastnické právo vliv. Následně mu totiž bylo zastaveno úvěrování bankou, znemožněna jeho obchodní činnost v předmětném objektu atd., neboť katastrální úřad v odůvodnění oznámení o opravě chyby dovodil, že vlastnictví na stěžovatele nikdy nepřešlo. Je nesporné, že tato oprava chyby určitě neměla pouze evidenční účinky, ale měla hmotněprávní účinky, pro stěžovatele dokonce likvidační. Události, které po opravě chyby následovaly, měly takový dopad, že mu bylo znemožněno jakkoli se bránit. Teprve po několika letech, poté, co nabyl přesvědčení o nesprávnosti postupu katastrálního úřadu, se stěžovatel pokusil domoci se svých práv tím, že 15. 5. 2003 podal návrh na opravu chyby, když pro nedostatek věcné legitimace neměl nárok na úspěch v občanskoprávním sporu (objekt mezitím dvakrát změnil majitele). Řízení tedy bylo zahájeno jeho návrhem na opravu chyby. V průběhu řízení se však de facto opravy chyby již nedomáhal, ale důvodně na podkladě svých nesporných nároků požadoval provedení zápisu svého vlastnického práva s ohledem na stav katastru záznamem duplicitního vlastnictví, který by v daném případě hmotněprávní účinky měl. Správní orgány ani krajský soud se k tomuto jeho požadavku nevyjádřily.

Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu z důvodů v kasační stížnosti uvedených a přihlížel i k ustanovení § 109 odst. 2, 3 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud vychází ve svém rozhodnutí především z toho, že stěžovatel přípisem ze dne 15. 5. 2003 nesouhlasil s provedenou opravou operátu nemovitostí provedenou a jemu oznámenou písemností Katastrálního úřadu Jičín ze dne 20. 6. 1995, č. j. 204-89/95. Oprava chyby dle § 8 zákona č. 344/1992 Sb. podle této písemnosti spočívala v tom, že v katastru nemovitostí zapsaných na LV 3682 v katastrálním území J., a to v části A, kde byl jako vlastník uveden stěžovatel pan M. K., podnikatel, IČO, Katastrální úřad Jičín opravil zápis tak, že jako vlastníka zapsal Město Jičín. Katastrální úřad Jičín písemností ze dne 30. 5. 2003 stěžovateli sdělil, že neprovedl opravu údajů v katastru nemovitostí na základě jeho návrhu ze dne 16. 5. 2003. Poté stěžovatel písemností ze dne 23. 6. 2003 podal žádost o vydání rozhodnutí a zahájení správního řízení s odvoláním na oznámení o neprovedení opravy ze dne 30. 5. 2003. Katastrální úřad Jičín oznámil stěžovateli a dalším účastníkům zahájení správního řízení o opravě chyby v katastru nemovitostí podle § 8 katastrálního zákona. Dne 31. 7. 2003 pod sp. zn. OR 233/2003-604/3 Katastrální úřad Jičín rozhodl tak, že oprava údajů v katastru nemovitostí – zápisu vlastnického práva k domu č. p. 74 na stavební parcele č. 77 v katastrálním území J. pro pana M. K. na jeho návrh ze dne 15. 5. 2003 nebude provedena. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel opravný prostředek – odvolání, které žalovaný napadeným rozhodnutím ze dne 2. 10. 2003, č. j. O-58/238/2003 zamítl a rozhodnutí Katastrálního úřadu Jičín potvrdil. Toto rozhodnutí žalovaného stěžovatel napadl žalobou podanou u krajského soudu dne 3. 12. 2003 a toto rozhodnutí je předmětem přezkumné činnosti soudů ve správním soudnictví v této právní věci.

Není tedy sporu o tom, že stěžovatel navrhl provedení opravy v katastru nemovitostí a příslušný orgán o jeho návrhu rozhodl podle § 8 katastrálního zákona. Jen toto rozhodnutí je předmětem přezkumné činnosti soudů a jinak tomu nemůže být, protože ve správním soudnictví ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1, písm. a/ zákona č. 150/2002 Sb.- dále s. ř. s., soudy rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku,... Pokud by stěžovatel požadoval od správního orgánu eventuálně jiné rozhodnutí, bylo by na něm, aby u něj podal příslušný návrh, o němž by příslušný orgán rozhodl. Podle obsahu takového rozhodnutí by pak bylo posoudit, zda a který soud má pravomoc takové rozhodnutí přezkoumat.

Protože správní orgány rozhodly o návrhu stěžovatele na opravu údajů v katastru nemovitostí podle § 8 zákona č. 344/1992 Sb. Nejvyšší správní soud ve svém předchozím rozsudku v právní věci účastníků ze dne 28. 2. 2005, č. j. 5 As 21/2004 - 81, kterým zrušil předchozí usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích ze dne 18. 12. 2003, č. j. 52 Ca 46/2003 – 52 a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení, dovodil, že je-li podána žaloba proti rozhodnutí správního orgánu o opravě údajů v katastrálním operátu podle § 8 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), je věcně příslušný rozhodnout o ní soud ve správním soudnictví. Nejvyšší správní soud přitom odkázal na usnesení zvláštního senátu Nejvyššího správního soudu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů ze dne 2. 9. 2004, č. j. Konf 62/2003 – 15. Tímto právním názorem Nejvyššího správního soudu byl krajský soud vázán ve smyslu ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s. Toho si byl krajský soud

při novém rozhodování vědom a nelze mu vytýkat, že by tento závazný právní názor nedodržel. Žalobu stěžovatele totiž znovu odmítl, avšak z jiného právního důvodu. Zkoumal, zda jde o žalobu přípustnou ve smyslu § 65 odst. 1 a § 70 písm. a/ s. ř. s. a ze vzájemného vztahu těchto ustanovení dovodil, že v daném případě zde takové rozhodnutí není z důvodů, které v napadeném usnesení uvedl. S jeho závěry však Nejvyšší správní soud nesouhlasí z důvodů dále uvedených.

Podle § 65 odst. 1 s. ř. s. může žalobu podat každý, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen „rozhodnutí“). Pojem rozhodnutí v dalším textu tedy musí být vykládán v mezích takto dané legislativní zkratky. Podle § 68 písm. e) s. ř. s. je žaloba nepřipustná, domáhá-li se přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno. Ust. § 70 písm. a) s. ř. s. pak vylučuje ze soudního přezkoumání úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími. Tomu je třeba rozumět tak, že formální označení úkonu správního orgánu jako rozhodnutí neznamená, že se o rozhodnutí soudem přezkoumatelné skutečně jedná; musí zde vždy být i naplněna podmínka, že tento úkon je zásahem do práv a povinností předpokládaným ust. § 65 odst. 1 s. ř. s.

K tomu je třeba posoudit zda a k jakému zásahu do práv dochází rozhodnutím o opravě chyb v katastrálním operátu. Podle § 8 odst. 1 katastrálního zákona na písemný návrh vlastníka nebo jiného oprávněného nebo i bez návrhu opraví katastrální úřad chybné údaje katastru, které vznikly buď zřejmým omylem při vedení a obnově katastru, nebo nepřesností při podrobném měření, zobrazení předmětu měření v katastrální mapě a při výpočtu výměr parcel, pokud byly překročeny mezní odchylky stanovené prováděcím předpisem. Podle odst. 2 téhož ustanovení katastrální úřad opraví chybné údaje katastru, které vznikly nesprávnostmi v listinách, podle nichž byly zapsány, na základě opravy listiny provedené tím, kdo listinu vyhotovil nebo kdo je oprávněn opravu listiny provést. Podle odst. 4 cit. ust. oznámení o provedené opravě nebo o tom, že opravu na návrh neprovedl, protože se nejedná o chybu, doručí katastrální úřad vlastníkovi a jinému oprávněnému. Sdělí-li do 30 dnů od doručení oznámení vlastník nebo jiný oprávněný katastrálnímu úřadu, že s provedenou opravou nebo s tím, že se nejedná o chybu, nesouhlasí, vydá katastrální úřad rozhodnutí ve věci. Proti rozhodnutí je možno podat odvolání k zeměměřickému a katastrálnímu inspektorátu, v jehož obvodu je dotčená nemovitost (odst. 5 cit. ust.). Pro rozhodování platí správní řád (§ 27a katastrálního zákona).

Institut opravy v katastrálním operátu tedy slouží k uvedení údajů v katastru do souladu s listinami založenými ve sbírce listin. Mění se jím evidované údaje, aniž by se tak mohlo založit či pozbyt vlastnické či jiné právo k nemovitosti - to plyne i z ust. § 5 odst. 7 katastrálního zákona. Opravou má být pouze dosaženo souladu mezi evidovanými a skutečnými údaji, a to bez ohledu na to, zda původní zápis byl podložen rozhodnutím o vkladu, či se jednalo o záznam údajů o právních vztazích plynoucích z rozhodnutí jiných orgánů nebo z listin právní vztahy osvědčujících. Pro opravu údajů tak není rozhodný způsob zápisu údaje do katastru, jelikož jak vklad tak i rozhodnutí jiných orgánů, mají vlastní přezkumnou cestu, která však již logicky nezahrnuje katastrální evidenci.

Nelze ani obecně říci, že údaje v katastru mají pouze evidenční význam – podle § 1 odst. 4 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem zápisy mají právní a evidenční účinky podle tohoto zákona; nerozhodné je, že zápis vliv na vznik, změnu nebo zánik práva nemá (§ 14 odst. 3 cit. zákona). V rozsahu,

v jakém do právních a evidenčních vztahů zasahuje zápis sám, zasahuje do nich i provedená oprava – nikoliv však její neprovedení, neboť při tom zůstává původní stav zachován. Ani z toho však nelze dovodit, že neprovedením opravy není dotčeno žádné právo. Závaznost některých údajů vedených v katastru plyne z ust. § 20 katastrálního zákona. Ostatně katastr nemovitostí je informačním systémem a podle § 1 odst. 3 katastrálního zákona je zdrojem informací, které slouží k ochraně práv k nemovitostem, pro daňové a poplatkové účely, k ochraně životního prostředí, zemědělského a lesního a půdního fondu, nerostného bohatství, kulturních památek, pro rozvoj území, k oceňování nemovitostí, pro účely vědecké, hospodářské a statistické a pro tvorbu dalších informačních systémů. Ust. § 4 odst. 2 katastrálního zákona pak stanoví, čím je katastrální operát tvořen, tedy co vše je v něm evidováno. Z těchto ustanovení je zřejmé, že nesprávná evidence může mít vliv v řadě oblastí, nejen pro disponování s nemovitostmi, ale třeba i pro vznik či rozsah daňové povinnosti nebo pro ukládání povinností na úseku životního prostředí apod. K evidovaným údajům se také váže povinnost vlastníka a jiných oprávněných osob označit ve stanovené lhůtě trvalým způsobem hranice svých pozemků podle § 10 odst. 1 písm. b) katastrálního zákona nebo povinnost ohlásit katastrálnímu úřadu změny údajů katastru týkající se jejich nemovitosti [§ 10 odst. 1 písm. d) katastrálního zákona]; jejich porušení pak zakládá sankční odpovědnost (§ 23 katastrálního zákona). Významu zapsaných skutečností odpovídá i význam jejich oprav, které jsou prostředkem ochrany před nesprávným zápisem skutečností z listin vyplývajících.

Z tohoto hlediska je třeba přistupovat k posouzení vlivu provedení či neprovedení opravy na dotčené subjekty. Navrhovatel, který požaduje provedení opravy chybného údaje, má právo na to, aby katastrální úřad opravu provedl; avšak jen za předpokladu, že skutečně došlo k zapsání skutečností odporujících listinám, které byly podkladem zápisu. Bylo-li mu toto právo odepřeno, musí mít nárok na přezkoumání správnosti takového úkonu. Jde tedy o úkon zasahující do jeho práv ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. a nelze jej vyloučit podle § 70 písm. a) s. ř. s. Takový závěr již učinil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 7. 8. 2006, č. j. 2 As 58/2005 - 125 (uveřejněný na www.nssoud.cz) a není důvodu se od něj odchýlit ani v této právní věci. Tomuto závěru pak odpovídá i další rozhodovací činnost Nejvyššího správního soudu, např. jeho rozsudek ze dne 31. 5. 2006, č. j. 5 As 16/2005 - 88 (rovněž uveřejněný na www.nssoud.cz).

Kasační stížnost stěžovatele je proto třeba považovat za důvodnou, protože mu byl v rozporu se zákonem odepřen přístup k soudu. Kasační důvod stěžovatel uplatnil podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy pro tvrzenou nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Mimo tento výslovný odkaz na ustanovení s. ř. s. z obsahu jeho kasační stížnosti vyplývá, že jím uplatňuje i důvod kasační stížnosti podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Důvody kasační stížnosti stěžovatele jsou naplněny.

Nejvyšší správní soud z důvodů v tomto rozhodnutí uvedených napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu a v němž uvedený soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 1, 2, 3 s. ř. s.).

Závěrem Nejvyšší správní soud uvádí, že v tomto svém rozsudku mu nepřislušelo hodnotit tvrzení stěžovatele o nesprávnosti zápisu v katastrálním operátu a činit závěry o tom, zda oprava měla či neměla být provedena. Tato tvrzení bude zkoumat krajský soud v následujícím řízení.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. října 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu